

**Dilectus deo et hominibus, cuius memoria in benedictione est. Similem eum fecit
in gloria sanctorum**

(Kázání na den sv. Františka, Q74)

„Byl milý Bohu i lidem (ten, kterého si dnes připomínáme), je požehnaný a posvěcený v Bohu slávou svatých.“ Takové slovo čteme dnes o mém zlém pánu, svatém Františku, který se zde velebí pro dvojí. A kdo toto dvojí má, je velkým člověkem.

Jednou je pravá chudoba. Čteme o něm, že jednou byl na cestě s jediným společníkem a potkal chudása. A tu pravil ke svému společníku: „Tehle člověk nás právě zahanbil a obtížil tím, že je chudší než my.“ Tato slova ukazují, že se styděl, když shledal někoho chudšího než sebe. Říkával jsem (a je to pravda), že kdo opravdu miluje chudobu, nemůže nikomu dopřát, aby měl méně než on. A je tomu tak se vším – s čistotou, se spravedlností; jakoukoli ctnost si oblíbí, v té právě chce dosáhnout vrcholu. Chce ji vždy mít v nejvyšším stupni, jenž je lidem v čase dopřán, a nestrpí, aby ho něco předčilo; chce být vždy na nejvyšším místě. Láska neuspokojí, dokud je zde něco, co můžeme milovat. A tento svatý měl tak rád chudobu, že nemohl strpět, aby byl někdo chudší než on. A čím je člověk v duchu chudší, tím je odpoutanější a vše zavrhuje; čím chudší je v duchu, tím více náleží všemu a vše jemu.

Další ctnost, která činí člověka velkým, je pravá pokora. Tuto, spolu s pohrdáním sebou a odvržením sebe měl tento svatý v plné míře. A tato ctnost převelice povyšuje člověka; kdo ji má do hloubky a dokonale, má možnost obdržet veškerou dokonalost.

„Byl milý Bohu i lidem (praví Písmo). Povím vám teď jeden velice pěkný příběh, a kdo ho pochopí, bude mu velikou útěchou. Člověka, který miluje Boha, nesmírně milují všichni andělé a svatí, tak, že veškerá myslitelná láska se této lásce nevyrovná a je vůči ní ničím. Všichni obyvatelé nebes mě tak velice milují (protože já miluji Boha), že nic, co si jen člověk může smyslet o lásce, se tomu nevyrovná, ať byste chtěli, jak byste chtěli. Miluje mne celé množství andělů, jež je nespočetné.

Nedávno jsem obdržel otázku, jak je možné, že je andělů více, nežli všech tělesných věcí, mezi které přece patří i obilí a trávy a podobné věci? Já říkám: Musí to být velké věci, když do nich vstupuje Bůh, když je má Bůh v sobě a jsou Bohu blízké. Učitelé říkají (pokud se o to vůbec vyjadřují), že každý anděl má a přijímá do sebe svou zvláštní přirozenost. A podobně: kdybych byl člověk a obsáhl v sobě přirozenost všech lidí, [jejich] sílu, moudrost, krásu a tak dále, vše, co mají všichni lidé [dohromady], byl by ze mne krásný člověk, a kdyby nebylo jiných lidí kromě mne, obdržel bych to, co náleží všem lidem. A toto [celé] množství mě má rádo, a všichni, kdo mají rádi mne, milují Boha, a nikdo mě nemá v nenávisti, leč ti, kdo jsou boží nepřátelé. [Poněvadž] ať by to byl kdokoli, znepřátelil by se tím Bohu a Bůh jemu. A pokud mu Bůh jakožto jeho nepřítel odpustí, proč bych mu neměl odpustit i já? Mstí-li mne Bůh, koho mám já zatracovat?

A nyní třeba řeknete: „Špatní lidé se mají velice dobře, snáze si svoji vůli prosadí než jiní.“ Šalamoun říká: „Ať neříká zlovolný: ‚Co mi po tom, když jsem konal špatnost, ale mne se nedotkla?‘ Nebo: ‚Kdo mi za ni zlým odplatí?‘“ – Už v tom, že jsi konal špatnost, ja tvá škoda a dostačí ti. Věčná Pravda mi buď svědkem, že [už] to znamená veliký hněv boží – ani by nemohl hříšníkovi učinit nic horšího, v pekle ani jinde, nežli že mu dopřeje onoho prokletí být hříšníkem, a že se nad ním nesmiluje tím, že by mu pohrozil nějakou horší bídou, jež by ho zbavila chuti hřešit. A kdyby mu Bůh k tomu přidal veškerou bolest světa, neuškodil by mu více, nežli onou ranou hříchu.

„Zalíbil se Bohu i lidem, památka jeho je pochválena a požehnána.“ Toto slovo se nejprve vztahovalo na Mojžíše, a jeho jméno znamená tolik, co vytažený z vody. Vodou rozumíme pomíjivé věci. Jen ten člověk se zalíbí Bohu, jenž je odpoután a oddělen od všeho pomíjivého. Člověk, jenž je ze všech nejodpoutanější a zapomíná na vše pomíjivé, je Bohu nejmilejší a jemu nejbližší.

A teď třeba řekneš: „Jak mohu vykonat tak mnoho, abych opovrhl světem pro Boha?“ Říkám: „Víc vykonal ten, jenž vše překonal a všechno opustil“ Král David praví: „Zapomeň, dcero, na svůj lid a na dům svého otce, a tak král zatouží po tvé kráse.“ Jako by řekl: Král se zcela zblázní láskou po tobě. Co v nás působí boží láska a jaká protivenství kvůli ní máme, to jsem uvedl na jiném svém kázání. Ale dobře si všimněte této věty („Zapomeň na svůj lid a na dům svého otce.“) Proč je mi vlastní otec milejší než jiný člověk? Protože je mým otcem a je pro mne *omne* (vším), poněvadž je mi vším, mé všechno, to [doopravdy] mé, a na to, co je mé, mám podle tohoto slova zapomenout. Prorok praví: [na] dům tvého otce – právě jak jsem řekl: když se člověk dostane nad sebe a ze sebe, bojoval dobře. Zapomeň na to, co je tvé, a tak získáš ctnost.

Ctnost má mnoho stupňů. První je průlomový – otevírá cestu člověku od pomíjivých věcí. Druhý je člověku zcela odnímá. Třetí je nejen odnímá, ale dává na ně zapomenout, jako by nikdy nebyly – to mu přísluší. Když sem dospějeme, „Zatouží král po naší ozdobě.“

A dále říká: „Neboť on je tvůj pán, tvůj Bůh, a vy ho budete ctít a vzývat.“ Neboť on je náš pán, tvůj Bůh; vpravdě stejně silně je tvůj jako sám svůj (přeber si to, jak chceš). A jak se stane tvým? – Tím , že budeš zcela ty jeho. Má-li Bůh být stejně můj jako svůj, musím já být stejně jeho jako svůj.

Jeden spis říká: „Kdy je Bůh tvůj? Když po ničem netoužíš, než jak zakoušíš. Avšak když toužíš po něčem, co tě vyvádí z něj, není už tvým.“ A na jiném místě se píše: Jestliže máš jednoho člověka raději nežli jiného, i kdyby v něm miloval jeho ctnosti, jsi [stále] svůj, a Bůh [ještě] není tvým Bohem.

A prorok mluví dále“ Pak ho budete vzývat a přinášet mu dary budou všechna pokolení a králové země.“ A také ti bylo oznámeno slovo: „Byl milý Bohu i lidem a požehnání všech lidí na něm spočinulo.“ Kde se říká „všech“, nevyjímá se z toho nikdo. Všechno , co oni mají na nebesích i na zemi, je mně vlastní stejně jako jim a jsem stejně blažený z toho , co má naše Paní, jako z toho, co mám sám, a také z jejich důstojnosti, z jejich ctnosti, z těch se také těším, jako bych je byl sám způsobil

A teď bychom třeba řekli: „Ajhle, když je takto všechno mé a mohu jich využít jako svých, proč se mám tolik namáhat a být tak odpoután? Chci mít dobrou vůli a být dobrým člověkem a starat se o své, a to budu mít právě tak dobrý podíl v nebesích, jako ti, kdo o něj usilují.“ Avšak já říkám: „Nakolik jsi odevzdán, tolikrát máš více. Myslíš-li si však, že ti [něco] připadne a doufáš v to, nic z toho nebude. Kdybys hned odešel, bylo by to stejné. A ještě o tom, zda milujeme bližní jako sebe. Kdo totiž Boha miluje ze srdce, miluje [také] svého bližního jako sebe. Proto se píše *tamquam*, což je „právě [tak]“ , nebo „stejně“. Proč je mi milejší, aby se přihodilo něco dobrého mému bratru nebo mně samému, nežli jinému? Protože je mi mé milejší nežli cizí. Když ho ale mám rád jako sebe, jak zní boží příkaz, že ho mám milovat z celého srdce, z celé své duše, jako sebe; nejprve Boha a pak i bližního. A když úplně vyjdu z toho, co je mé a miluji [všechny] stejně a vhcázím do toho, co je jejich. To nemůže nastat u tělesných věcí, tím se liší od duchovních – u těch je to stejné.

Hledte podobnosti: Voda , jež je v sudu, není ve dřevě; dřevo je okolo ní; a také není dřevo ve vodě ani jedno není v druhém. Ale voda, jež je v sudu, je od ostatních vod oddělena. Ale u duchovních věcí

není takového oddělení jednoho do druhého. Vše, co má ten nejvyšší anděl, má také úplně obsaženo v sobě ten, jenž je pod ním, takže onen vyšší nemá ani o čárku více, co by neměl ten nižší – co se týče jsoucnosti nebo blaženosti. Tak je tomu u duchovních věcí; tam totiž co je v jednom, je sdílené i s jiným; a největší je ten, kdo nejvíce odevzdává. Když však lidé považují něco za své, nic neopustili, jak se píše o svatém Petru, který řekl: *Ecce nos reliquimus omnia*. Hleď, Pane, my jsme vše opustili; co nám z toho pojde? Kdo však se ohlíží [na to] , co mu z toho pojde, jak mohl vše opustit?

Ještě poslyšte jedno a pak už nic. Čím je co obecnější, tím je to vznešenější a důstojnější. Život mám společný s tím, co žije; to tkví v [našem] bytí. [Avšak] toho, co má bytí, je více, než toho, co žije. Smysly mám společné se zvířaty. Raději bych si dal vzít [nějaký] smysl, nežli život. [Ale] bytí je mi tím nejmilejším - je to to nejobecnější a také nejvnitřnější. Raději bych opustil všerchno [ostatní], co je pod nebem [nežli bytí]. Bytí vyplývá bezprostředně z Boha, a život zase z bytí, a proto ho zakouším jako nejlepší a všichni tvorového ho také nejvíce milují. Čím je náš život obecnější a prostší, tím je vznešenější a lepší.

Abychom dospěli k tomu, abychom se Boho líbili a v opravdové chudobě odevzdali veškerý svět. zapomněli na dům svého otce a svého bližního měli v lásce jako sebe, a aby nám bylo dán rovný podíl na slávě svatých nám pomoz Bůh. Amen.